

Etologi

Läran om djurs beteenden

Städerar: hur & varför djur beter sig på visst vis
+ Ur evolutionärt & ekologiskt perspektiv => beteendekologi

Beteende & evolution

Vissa beteenden är medfödda & utförs reflexmässigt

Ex: Grodans tunga slungas ut vid spindels rörelse

Beteenden kan sedan kompletteras med inlärt

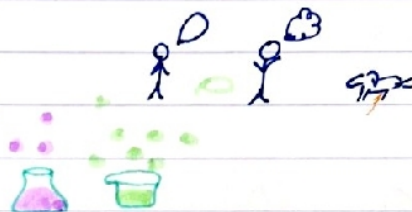
Komplexa hjärnor => större möjlighet till att variera beteenden

Beteenden speglar nervsystemets, sinnesorganens & hormonsystemets egenskaper

=> dessa selektteras av naturligt urval

• Beteenden präglas av evolutionens mekanismer

Kommunikation

Kemiska signaler

Feromoner = ämnen som tillverkas i kroppen & sprids för att påverka andra individers beteenden.

Kan kommunicera med doftämnen

Hundar & katter genom urin

Många däggdjur har doftkörtlar

- revir
- partner
- varna

Insekter kan feromoner spridas för att locka inför parning
de som skall lockas har ofta stora antenner för att fånga dofterna
=> kan upptäcka individer av samma/motsatt kön på flera km.

Akustiska signaler

Djurs läten riktar normalt till individer inom den egna arten

→ Locka elv avskrämma individer

Hos fåglar & däggdjur finns även sociala läten & varingsläten

Fågelsång

Taktila signaler

= känselsignaler

- Djuren meddelar genom beröring
- Trutningar pickar på föräldrans näbb för att få mat

Putsningsbeteenden hos fåglar & däggdjur

→ betriar från parasiter & stärker sociala band

Visuella signaler

→ Kan både vara utseende & beteende

Speciella rörelser är ett exempel binas dansspråk

Hundar & vargar kan använda svansen.

Hög svansförling = självsäkerhet

Låg svansförling = underkastelse

Även människa använder 60% av kommunikation utan ord

Försvar

Flykt

- Djuret flyr faran
- finns olika metoder & sorter
- Men stricker ifrån faran.

Ex: Fasaner som slårms, fjukat haltande fåglar & ödlor m. halv svans

Kamouflage

- Färg & form smälter ihop m. omgivningens
 - Svårupptäcka byten är svårast att jaga
 - Bäst kamouflerade rovdjuren kan smyga nära bytedjur
- Utvecklas genom naturligt urval

Vapen

- Försvar genom att skada motståndaren
- Vassa tänder, horn, hovar taggar & gift
- Getingar som injicerar gift

Avskräckande signaler:

Djur med effektiva vapen kan skadas elr dödas i strid
⇒ vill förhindra detta

* Har aposematisk färgteckning : varnar för sitt försvar m. kontrasterande utseende.

Gethingar varnar för sitt gift m. svart- och gulrandiga kroppar

Finns chans att djur som överlever dessa förlusnippas färgerna m. obehag

Släktskapsselektion är förklaring till hur färger kan selektteras trots att anlagsskäraren dör.

⇒ troligtvis föds många individer m. samma färgteckning & dessa gynnas av fiendens lärdom.

Överlevande individer kan även själv dra nytta av lärdomen

Mimikry

- Försvar genom hämning av andra farligare djur

Ex: Blomflugor, som liknar getingar

Göckornans fosterbarnsång också exempel på mimikry

! Att varna andra !

De som varnar exponerar sig själv ⇒ riskfylld

Varningssignaler kan vara exempel på altruism, ngn offras för andra
Sådana beteenden kan utvecklas genom släktskapsselektion

Kan även vara själviska ⇒ chans till överlevnad ökar om många flyr samtidigt

Flockliv och kollektivt försvar

Altruism: Enskilda individer offras för att försvara samhällen/grupper
Ex: Myror, getingar & bins samhällen. Ofruktsamma honor & arbetare som samlar mat & försvarar

Större djur drar också nytta av att leva i flock.

- * Kan hitta fler matställen
- * Bättre span
- * Bättre försvar
- * Tåta klungor kan försvära rovdjurens jaket

Antiloper på savannen => många föds samma tid på året
=> ökad sannolikhet för fler överlevande

Konkurrens inom arten

- Ofta utnyttjar djur ej dödligt våld inom arten
Onödigt brutal strid = båda stridskampanna riskeras att skadas
Kan vara bra att ha kvar individen i flocken

Revir

Område som försvaras från djur inom samma art

- Vissa hårdar revir själva → hermelin-er
- Grupprevir → vargar
- Revir innehåller värdefulla resurser => revirbeteendet har selekterats fram genom naturligt urval
- Finns fåglar som hårdar revir endast under häckningstiden

Rangordning

- Inom vargflockar. För att varje individ skall känna till sin plats & uppgift.
- Redan som små lär valparna sig vilka som är mest dominanta
- Kan förekomma strider när vuxna vargar vill försöka sätta i rang
- Ligger sig på rygg & blottar strupe = visar underlägsenhet
Detta hämmar ilskan hos motståndaren = aggressionshämmande beteende.